

INSTITUTUL NAȚIONAL AL JUSTIȚIEI

*Anexa nr.1
la Hotărîrea Consiliului INJ
nr.1/4 din 29.01.2016*

CURRICULUM
la disciplina

„DREPT PROCESUAL PENAL”

(candidați la funcții de judecător și procuror)

AUTORI:

Valeria Șterbeț,

doctor în drept, formator INJ

Tatiana Vizdoga,

doctor în drept, conferențiar universitar, formator INJ

Mircea Roșioru,

Procuror Procuratura Generală, formator INJ

AVIZAT

_____
Șef al Direcției instruire și cercetare

I. PRELIMINARII

În scopul afirmării Republicii Moldova ca stat de drept, afilierii sistemelor europene de drept, se desfășoară în continuare reforma sectorului justiției, unde un loc important este atribuit dreptului procesual penal care reglementează modul efectuării justiției penale. Cunoașterea profundă și aplicarea corectă a normelor procesuale penale în conformitate cu principiile, unanim recunoscute, ale dreptului internațional, cu tratatele internaționale, la care Republica Moldova este parte și cu Constituția Republicii Moldova de către procurori și judecători va contribui la atingerea scopului procesului penal, protejând persoana, societatea și statul de infracțiuni precum și respectarea drepturilor și libertăților participanților la procesul penal. Prin aplicarea strictă a normelor procesuale penale în cadrul efectuării justiției penale se realizează dreptul la un proces echitabil – drept prevăzut de art. 6 al CEDO.

Curriculumul la disciplina „*Drept procesual penal*” se axează pe necesitatea: valorificării la maximum a potențialului intelectual al audientului, studierii practicii judiciare relevante în sensul unei bune asimilări a materiei procesuale penale, formării abilităților practice ale viitorilor procurori și judecători, precum și lărgirii orizontului intelectual al viitorilor procurori și judecători.

Astfel, scopul prioritar al formării profesionale a audienților, candidați la funcția de judecător și procuror în cadrul disciplinei „*Drept procesual penal*”, presupune:

- aprofundarea cunoștințelor teoretice acumulate anterior precum și achiziționarea unor noi informații privind doctrina și jurisprudența procesuală penală;
- formarea abilităților practice în domeniul justiției penale de organizare și conducere a urmăririi penale, de judecare a cauzelor penale și punere în executare a hotărârilor judecătorești penale;
- formarea capacităților de transfer a cunoștințelor teoretice și a abilităților practice în situații atipice, soluționarea situațiilor de problemă, rezolvarea unor sarcini cu un grad sporit de complexitate.

Pentru a atinge respectivele deziderate, formatorul va realiza activități moderne și flexibile de formare (care presupun, în special, atât eliminarea progresivă a metodologiei de examinare care verifică abilitățile de memorare, cât și personalizarea activităților de formare). Metodele și tehnicile de formare aplicabile în cadrul orelor de curs și a celor practice, vor favoriza crearea unei ambianțe activ-participative, apte de a cultiva însușiri fundamentale unui judecător și procuror, și anume: independență, responsabilitate, creativitate, spirit critic, gândire analitică, aptitudini și atitudini exploratoare, astfel încât, odată admis în funcție, să facă față provocărilor presupuse de năzuinței de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană, dar și acelor modificări și completări pe care o suferă legislația procesual-penală și practica judiciară națională în domeniu ca urmare a respectării/influenței prevederilor Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului a Libertăților Fundamentale și jurisprudenței CtEDO.

II. COMPETENȚE

Prin studiul disciplinei audientul va obține următoarele competențe:

- să interpreteze normele procesual-penale incluse în Partea Generală și Partea Specială a Codului de procedură penală;
- să ia decizii la soluționarea cazurilor practice ce țin de procedura urmăririi penale, examinării în fața instanței de judecată;
- să poată formula raționamente și să susțină argumentat puncte de vedere în materia dreptului procesual-penal la întocmirea actelor procesuale penale;
- să poată aprecia legalitatea și corectitudinea cererilor și demersurilor înaintate în cadrul procesului penal ;

- să posedă abilități practice asupra organizării ședinței de judecată, rolului de judecător și procuror în procesul penal;
- să poată determina normele procesuale aplicabile pentru diferite etape și situații de examinare a cauzelor de către instanța de judecată;
- să proiecteze și să motiveze actele procesuale penale prin prisma normelor de drept național și internațional cu folosirea unui limbaj juridic adecvat;
- să posedă tactica dialogării cu diferiți participanți la procesul penal;
- să poată determina/delimita normele procesuale generale și ale procedurii speciale relevante la diferite etape ale urmăririi penale și judecării cauzelor concrete;
- să dețină cunoștințe și abilități practice tipice activității de procuror și de judecător în vederea aplicării procedurilor speciale, dezvoltarea capacităților de a transpune în plan practic cunoștințele teoretice;
- să posedă abilități practice de elaborare a actelor procesuale în situații atipice, specifice procedurilor speciale, soluționarea spețelor, rezolvarea unor sarcini cu un grad sporit de complexitate, formularea poziției și argumentarea soluțiilor;
- să stabilească interconexiunea mediator – părți antrenate în conflict, prin prisma standardelor naționale și europene cu privire mediere;
- să utilizeze stilurile de mediere, procedeele și metodicile recomandabile pentru o categorie sau alta de conflicte;
- să aprecieze locul și rolul măsurilor alternative de soluționare a conflictelor în activitatea judiciară;
- să evalueze corectitudinea sau incorectitudinea unor soluții din practica judiciară prin prisma normelor relevante de drept național și internațional;
- să formuleze unele recomandări teoretice în scopul îmbunătățirii calitative continue a legii procesual-penale, să poată reevalua unele norme ale procedurilor speciale în unison cu principiul legalității și oportunității.

III. PRINCIPALELE OBIECTIVE

La sfârșitul studiului disciplinei audientul va fi capabil să:

- distingă sarcinile care stau în fața procurorului și a judecătorului în domeniul justiției penale;
- stabilească legăturile dintre normele legii procesuale penale și normele legii materiale penale, precum și de referință din actele normative extrapenale;
- descrie/organizeze desfășurarea unor acțiuni procesuale și tactica dialogării cu diferiți participanți la procesul penal;
- selecteze probele după anumite criterii și să elaboreze căi de soluționare a unor situații dificile;
- proiecteze efectuarea unor acțiuni procesuale;
- să valideze acțiunile efectuate fără autorizare în cazuri ce nu suferă amânare;
- să stabilească sarcinile judecătorului de instrucție la examinarea unui demers sau a unei plîngerii și să identifice problemele procesuale și organizaționale în activitatea judecătorului de instrucție;
- pregătească materialele cauzei penale spre examinare și să organizeze desfășurarea ședinței de judecată;
- analizeze materialele prezentate de către procuror;
- organizeze desfășurarea ședinței de judecată și să întocmească acte procesuale penale de diferite categorii, conform cerințelor normelor de drept procesual penal și tratatelor internaționale, la care Republica Moldova este parte;
- determine corect procedura de adaptare a diferitor categorii de hotărâri și pronunțarea lor;
- conducă dezbaterile judiciare și să judece pricinile în fond, să argumenteze actele

- procesual penale folosind limbaj juridic adecvat;
- susține acuzarea de stat în procesul penal, să înainteze diferite demersuri și să se pronunțe asupra demersurilor altor participanți.
- argumenteze adoptarea unei hotărâri și luarea unor decizii;
- detecteze erorile în acțiunile și hotărârile din faza de urmărire penală;
- să anticipeze survenirea unor consecințe juridice în cazuri de conflict între părțile procesului penal sau în cazul ilegalităților în faza urmăririi penale, să evalueze consecințele nerespectării legislației față de participanții la procesul penal;
- elaboreze/redacteze proiecte de acte procesuale pentru diferite faze ale procesului penal;
- definească/distingă/identifice procedurile speciale de cele generale, aplicabile pentru diferite categorii de cauze;
- determine/argumenteze particularitățile desfășurării urmăririi penale și judecării diferitor categorii de cauze prin prisma procedurilor speciale;
- identifice/argumenteze limitele de aplicare a dispozițiilor procedurii speciale pentru fiecare categorie de cauze;
- determine/generalizeze structura și conținutul actelor procedurale în cauzele penale cu aplicarea procedurii speciale;
- întocmească proiecte de acte procesuale cu aplicarea/utilizarea corectă a normelor procedurii speciale și practicii judiciare naționale și internaționale;
- să cunoască ariile de competență ale medierii în calitate de segment al justiției restaurative și să definească rolul acestui mijloc alternativ de soluționare a conflictelor în activitatea judecătorului și procurorului;
- să aprecieze și să utilizeze stiluri și procedee de mediere specifice activității judiciare;
- să estimeze și să interpreteze necesitățile promovării medierii în cadrul proceselor judiciare aflate pe rol;
- ia atitudine față de discrepanțele existente în practica națională în raport cu jurisprudența CEDO;
- determine perspectivele dezvoltării dreptului procesual-penal ca instrument de realizare a politicii penale, să propună soluții funcționale pentru eficientizarea/perfecționarea aplicării normelor și instituțiilor dreptului procesual-penal.

IV. ADMINISTRAREA DISCIPLINEI

Denumirea disciplinei	Formator	Semestrul	Total ore	Ore curs	Ore practice	Proces simulat	Evaluare
Drept procesual penal	Valeria Șterbeț	II	140	16	36	22	examen
	Tatiana Vizdoga			14	22		
	Mircea Roșioru			6	12	12	
TOTAL			140	36	70	34	

V. TEMATICA ȘI REPARTIZAREA ORIENTATIVĂ A ORELOR

Nr. d/o	TEMATICA	Ore curs	Ore practice	Procese simulate
1.	Probatoriul în procesul penal	8	10	
2.	Actele speciale de investigație și actele de urmărire penală	2	2	
3.	Problemele aplicării măsurilor procesuale de constrângere în faza urmăririi penale și judecării cauzei	2	4	
4.	Procedura aplicării măsurilor de protecție și altor măsuri	2	2	
5.	Aspecte teoretico-practice privind termenele procedurale și actele procedurale comune	-	2	
6.	Nulitatea actelor procedurale	2	4	
7.	Probleme procesuale și organizaționale ale începerii și desfășurării urmăririi penale	2	6	
8.	Controlul judiciar al procedurii prejudiciare	4	10	12 ore 3 pr./sim
9.	Probleme procesuale și organizaționale ale judecării cauzei în prima instanță. Proces simulat de examinare a cauzei în fața primei instanțe.	6	10	10 ore pr./simulat
10.	Procedura în cauzele privind minorii. Proces simulat de examinare a unei cauze privind minorii.	2	4	4 ore pr./simulat
11.	Procedura aplicării măsurilor de constrângere cu caracter medical.	2	4	
12.	Procedura privind acordul de recunoaștere a vinovăției. Proces simulat. Judecarea cauzelor penale pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală (art. 364 ¹ CPP). Procese simulate.	2	4	4 ore pr./simulat acord.r/v 4 ore pr./simulat (art. 364 ¹ CPP).
13.	Particularitățile urmăririi penale și examinării unor categorii de cauze penale (privind infracțiunile flagrante, privind infracțiunile săvârșite de persoane juridice și procedura suspendării condiționate a urmăririi penale).	-	4	
14.	Rezolvarea cauzelor penale pe cale amiabilă (medierea)	2	4	
	TOTAL	36	70	34

probelor indirecte; – să delimiteze probele derivate și excepțiile neaplicării principiului „ fructul pomului otrăvit „ .	Studiu de caz. Tablă flipchart	
Tema 2. Actele speciale de investigație și actele de urmărire penală		
<p style="text-align: center;"><i>Ore curs</i></p> <p>a) <i>Repere de conținut:</i></p> <p>1. Condiții generale și speciale la dispunerea și efectuarea măsurilor speciale de investigații ;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Măsuri speciale de investigație autorizate de procuror; • Măsurile speciale de investigație autorizate de judecător; • Folosirea datelor obținute în urma efectuării măsurilor speciale de investigații dintr-o cauză penală în alta ; • Aprecierea și verificarea rezultatelor activității speciale de investigație ; • Date nedmise ca probe obținute în rezultatul activității speciale de investigație prin provocarea, facilitarea sau încurajarea persoanei la săvârșirea infracțiunii. <p>2. Actele de urmărire penală</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rolul actelor de constatare în probatoriu; • Dispunerea și efectuarea actelor de urmărire penală; • Acte de urmărire penală efectuate până la începerea urmăririi penale; • Importanța actelor de urmărire penală în procesul penal și consecințele nerespectării condițiilor juridice și faptice ; • Rolul procurorului și a judecătorului de instrucție privind excluderea probelor ilegale din materialele dosarului. <p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <p>b) <i>În cadrul orelor practice audienței necesită:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • să delimiteze condițiile generale și speciale la dispunerea și efectuarea măsurilor speciale de investigații ; • să aprecieze condițiile autorizării măsurilor speciale de investigație de către procuror; • să aprecieze condițiile autorizării măsurilor speciale de investigație de către judecător; • să delimiteze condițiile folosirii datelor obținute în urma efectuării măsurilor speciale de investigații dintr-o cauză penală în alta ; • să propună și să aprecieze modalități de	<p>Curs-prelegere Proiector/laptop</p> <p>Seminare. Analiza/studiul legislației și practicii judiciare. Dezbateri. Studiu de caz. Lucrul în perechi și în grup pentru Feedback Tablă flipchart</p>	<p><i>Ore curs</i> Brainstorming Lectura surselor din Lista bibliografică</p> <p><i>Ore practice</i> Soluționarea spețelor. Examinarea dosarelor. Întocmirea proiectelor de acte procesuale.</p>

<p>verificare a rezultatelor activității speciale de investigație ;</p> <ul style="list-style-type: none"> • să distingă datele nedmise ca probe obținute în rezultatul activității speciale de investigație prin provocarea, facilitarea sau încurajarea persoanei la savârșirea infracțiunii; • să aprecieze rolul actelor de constatare în probatoriu; • să aprecieze necesitatea efectuării actelor de urmărire penală pînă la începerea urmăririi penale; • să aprecieze importanța actelor de urmărire penală în procesul penal și a consecințelor nerespectării condițiilor juridice și faptice ; • să argumenteze rolul procurorului și a judecătorului de instrucție privind excluderea probelor ilegale din materialele dosarului. 		
<p>Tema 3. Problemele aplicării măsurilor procesuale de constrîngere în fazele urmăririi penale și judecării cauzei</p>		
<p style="text-align: center;"><i>Ore curs</i></p> <p>a) <i>Repere de conținut :</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Problemele asigurării legalității reținerii în procesul penal. 2. Problemele aplicării măsurilor preventive. <ul style="list-style-type: none"> • Temeinicia și motivarea ordonanței procurorului privind măsurile preventive neprivative de libertate; • Temeinicia și motivarea demersului procurorului privind aplicarea și prelungirea arestării preventive; • Particularitățile aplicării arestării la domiciliu ; • Măsurile alternative arestării preventive; • Condițiile și consecințele încetării de drept a măsurilor preventive ; • Actele de contestare a procurorului privind măsurile preventive ; • Particularitățile aplicării și prelungirii măsurilor preventive în faza judecării cauzei. 3. Problemele aplicării altor măsuri procesuale de constrîngere. <p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <p>b) <i>În cadrul orelor practice audienței necesită:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • să propună modalități de verificare a temeiniciei reținerii; • să clasifice și să caracterizeze temeiturile eliberării din starea de reținere; • să determine rolul procurorului în faza de urmărire penală la aplicarea măsurilor preventive; 	<p>Prelegerea cu suport vizual.Power Point, laptop, videoproiector.</p> <p>Seminare. Analiza/studiul legislației și practicii judiciare. Dezbateri. Studiu de caz. Tablă flipchart</p>	<p><i>Ore curs</i></p> <p>Brainstorming Lectura surselor din Lista bibliografică</p> <p><i>Ore practice</i></p> <p>Soluționarea spețelor. Examinarea dosarelor. Întocmirea proiectelor de acte procesuale.</p>

<p>procesuale ireparabile; - să distingă nulitatea relativă de nulitatea absolută; – să stabilească just modalitatea de lichidare a erorii depistate; – să prevadă consecințele erorilor din actele procedurale;</p>	<p>judiciare. Dezbateri. Studiu de caz. Tablă flipchart</p>	<p>Întocmirea proiectelor de acte procedurale.</p>
<p>Tema 7. Probleme procesuale și organizaționale ale începerii și desfășurării urmăririi penale</p>		
<p><i>Ore curs</i></p> <p>a) Repere de conținut :</p> <ul style="list-style-type: none"> • Începerea procesului penal • Refuzul de a începe urmărirea penală; • Înaintarea acușării. • Schimbarea acușării. • Completarea acușării. • Suspendarea urmăririi penale. • Formele scoaterii de sub urmărirea penală. • Formele încetării urmăririi penale. • Clasarea cauzei penale. • Terminarea urmăririi penale cu întocmirea rechizitoriului. • Trimiterea cauzei în judecată <p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <p>b) <i>În cadrul orelor practice audienței necesită:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – să clasifice după anumite criterii sesizările organului de urmărire penală; – să verifice, la timp, modul de soluționare a sesizărilor; – să analizeze temeinicia și legalitatea soluțiilor propuse de organul de urmărire penală; – să formuleze obiecții la nesoluționarea sesizărilor; – să argumenteze actul de începere sau refuz de a începe urmărirea penală; – să aprecieze suficiența și concludența probelor la punerea sub învinuire; – să redacteze ordonanțe de punere sub învinuire și alte acte procedurale ; – să distingă temeiurile de încetare,clasare,scoatere de sub urmărire penală și suspendarea urmăririi penale ; – să argumenteze soluțiile adoptate de procuror la terminarea urmăririi penale. 	<p>Curs-prelegere Proiector/laptop</p> <p>Seminare. Analiza/studiul legislației și practicii judiciare. Dezbateri. Studiu de caz. Tablă flipchart</p>	<p><i>Ore curs</i> Brainstorming Lectura surselor din Lista bibliografică</p> <p><i>Ore practice</i> Soluționarea spețelor. Examinarea dosarelor. Întocmirea proiectelor de acte procedurale</p>
<p>Tema 8. Controlul judiciar al procedurii prejudiciare</p>		
<p>1. Examinarea demersurilor procurorului privind autorizarea efectuării acțiunilor procesuale penale și a măsurilor speciale de investigație</p>		

<p>procedura de examinare.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Controlul judiciar al legalității încheierii privind măsurile preventive aplicate și prelungirea duratei lor. ● Înlocuirea sau revocarea arestării preventive, a arestării la domiciliu și a măsurilor alternative arestării. ● Condițiile și oportunitatea ridicării permisului de conducere. ● Suspendarea provizorie din funcție. Legalitatea și oportunitatea suspendării provizorii din funcție. ● Particularitățile aplicării amenzii judiciare. ● Amânarea înștiințării despre reținerea bănuțului.(art.173 CPP) ● Particularitățile internării persoanei într-o instituție pentru efectua expertizei.(Art.152, 305, 311 CPP). ● Particularitățile încheierii judecătorului de instrucție privind măsurile procesuale de constrângere. <p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <p><i>b)În cadrul orelor practice audienții necesită:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – să definească particularitățile procedurii examinării demersurilor procurorului privind aplicarea măsurilor procesuale de constrângere; – să argumenteze admiterea demersurilor motivate sau respingerea celor nemotivate; – să întocmească încheieri și mandate de arestare; – să relateze despre particularitățile emiterii mandatului de arestare în lipsa persoanei; – să aprecieze oportunitatea aplicării unor măsuri alternative arestării preventive; – să formuleze „bănuială rezonabilă” și „temeiuri rezonabile” la aplicarea arestării preventive; – să stabilească legătura dintre gravitatea faptei imputate și necesitatea apărării ordinii publice sau riscul de influențare a martorului la aplicarea arestării preventive; – să delimiteze condițiile procesuale și organizaționale ale arestării la domiciliu; – să relateze despre condițiile înlocuirii, revocării și încetării de drept a măsurilor preventive; – să calculeze durata arestării preventive; – să aprecieze probele prezentate de părți la soluționarea demersurilor și cererilor; – să definească condițiile aplicării altor măsuri procesuale de constrângere; – să stabilească legătura dintre gravitatea abaterii procesuale și mărimea amenzii judiciare; – să prevadă consecințele nerespectării legii la aplicarea măsurilor procesuale de constrângere. 	<p>Brainstorming frontal Lucrul în perechi și în grup pentru Feedback Proiector/laptop Flipchart</p>	<p><i>Ore practice</i> Studiu individual de cercetare a practicii judiciare și jurisprudenței CtEDO, lectura</p>
--	---	---

<ul style="list-style-type: none"> – să coordoneze acțiunile de audiere a martorului/victimei; – să selecteze întrebările care pot fi puse martorului sau victimei; – să expună modul de utilizare a mijloacelor tehnice, a teleconferinței cu circuit închis; – să prevadă consecințele divulgării identității persoanelor audiate în condiții speciale. 		
<p>Simularea procesului penal privind audierea potrivit art. 110 CPP,</p>	<p>Studiu de caz concret Lucru în grup Proiector/laptop Flipchart</p>	<p>Scenariu simulare de proces cu repartizarea rolurilor/crearea grupurilor</p>
<p>Simularea procesului penal cu privire la examinarea unui demers privind aplicarea/prelungirea termenului arestării preventive,</p>	<p>Studiu de caz concret Lucru în grup Proiector/laptop Flipchart</p>	<p>Scenariu simulare de proces cu repartizarea rolurilor/crearea grupurilor</p>
<p>Simularea procesului penal privind examinarea unei plingeri în temeiul art. 313 CPP</p>	<p>Studiu de caz concret Lucru în grup Proiector/laptop Flipchart</p>	<p>Scenariu simulare de proces cu repartizarea rolurilor/crearea grupurilor</p>
<p>Tema 9. Probleme procesuale și organizaționale ale judecării cauzei în prima instanță. Proces simulat de examinare a cauzei în fața primei instanțe.</p>		
<p>1. Punerea pe rol a cauzei penale <i>Ore curs</i></p> <p><i>a) Repere de conținut:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Ședința preliminară. • Soluționarea cauzei în procedura medierii ori împăcării părților. • Încetarea procesului în ședința preliminară. • Numirea cauzei spre judecare. • Desfășurarea ședinței preliminare și adoptarea încheierii. <p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <p><i>b) În cadrul orelor practice audienței necesită:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – să aprecieze condițiile numirii cauzei spre judecare; – să precizeze sarcinile procurorului în cadrul ședinței preliminare; – să clasifice temeiurile încetării procesului penal în cadrul ședinței preliminare; – să explice procedura desfășurării și să organizeze o ședință preliminară; 	<p>Curs-prelegere Proiector/laptop</p> <p>Lucru în grup Soluționarea unor cazuri practice Simularea unei ședințe preliminare.</p> <p>Proiector/laptop</p>	<p><i>Ore curs</i> Brainstorming Lectura surselor din Lista bibliografică</p> <p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i> Pregătirea temei pentru activități practice, studierea cauzei concrete cu sarcini de lucru independente. Elaborarea încheierii ședinței</p>

<p>– să întocmească o încheiere a ședinței preliminare.</p>	Feedback	preliminare
<p>Judecata în prima instanță <i>Ore curs</i> a) <i>Repere de conținut:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Partea pregătitoare a ședinței de judecată și limitele ei. • Ordinea și limitele cercetării judecătorești. • Ordinea și limitele dezbaterilor judiciare. • Ultimul cuvânt al inculpatului. • Cazuri de reluare a cercetării judecătorești. <p><i>Ore practice</i> b) <i>În cadrul orelor practice audienții necesită:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – să verifice respectarea cerințelor legii în cadrul părții pregătitoare a ședinței de judecată; – să explice participanților la proces drepturile și obligațiile procesuale; – să stabilească ordinea și limitele cercetării judecătorești; – să planifice desfășurarea ședințelor de judecată; – să proiecteze susținerile verbale ale părților și ultimul cuvânt al inculpatului și; – să explice cazurile de reluare a cercetării judecătorești. 	<p>Curs-prelegere Proiector/laptop</p> <p>Lucru în grup, jocul pe roluri. Proiector/laptop Feedback</p>	<p><i>Ore curs</i> Brainstorming Lectura surselor din Lista bibliografică</p> <p><i>Ore practice</i> Pregătirea temei pentru activități practice, studierea cauzei concrete cu sarcini de lucru independente, consultarea practicii judiciare și a jurisprudenței CEDO.</p>
<p>2. Adoptarea sentinței <i>Ore curs</i> a) <i>Repere de conținut:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Ordinea de soluționare a chestiunilor la adoptarea sentinței. • Soluționarea acțiunii civile. • Temeiurile adoptării sentinței de condamnare. • Felurile sentinței de condamnare și consecințele lor. • Temeiurile de adoptare a sentinței de achitare și de încetare a procesului penal și consecințele lor. <p><i>Ore practice</i> b) <i>În cadrul orelor practice audienții necesită:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – să clasifice temeiurile și chestiunile examinate la adoptarea sentinței; – să explice modul de soluționare a acțiunii civile; – să clasifice felurile sentinței de condamnare și să explice consecințele lor; – să argumenteze temeiurile de adoptare a sentinței de achitare și de încetare a procesului penal și consecințele lor. 	<p>Curs-prelegere Proiector/laptop</p> <p>Lucru în grup cu repartizarea rolurilor pentru întocmirea unor categorii de sentințe. Proiector/laptop Flipchart</p>	<p><i>Ore curs</i> Brainstorming Lectura surselor din Lista bibliografică</p> <p><i>Ore practice</i> Pregătirea temei pentru activități practice, studierea cauzei cu sarcini de lucru în grup, consultarea practicii judiciare și a jurisprudenței CEDO.</p>
<p>3. Procedura deliberării și pronunțarea hotărârii <i>Ore practice</i></p>		<p><i>Ore practice</i></p>

<ul style="list-style-type: none"> - Să argumenteze rațiunea disjungerii cauzei penale cu minori. - Să determine particularitățile aplicării măsurilor procesual penale față de minori. - Să argumenteze rolul referatului presentințial de evaluare psihosocială a minorului. - Să recomande soluții la terminarea urmăririi penale în privința minorului. - Să proiecteze ordonanțe privind încetarea procesului penal cu liberarea de răspundere penală a minorului. - Să identifice măsurile procesuale legate de punerea pe rol a cauzelor privind infracțiunile săvârșite de minori . - Să relateze despre măsurile premergătoare ședinței de judecată. - Să evalueze etapele desfășurării judecării în cauzele cu infractori minori. - Să argumenteze chestiunile ce urmează a fi soluționate de instanță la adoptarea sentinței în procesul unui minor. - Să formuleze soluții legale privitor la rezolvarea cauzelor penale privind infracțiunile săvârșite de minori. - Să argumenteze soluția liberării de către instanță a minorului de pedeapsă penală cu aplicarea măsurilor de constrângere cu caracter educativ. 	<p>Tablă flipchart</p>	<p>Examinarea dosarelor.</p>
<p>Proces simulat de examinare a unei cauze privind minorii.</p>	<p>Studiu de caz pentru simulare Lucru în grup Proiector/laptop Flipchart</p>	<p>Scenariu simulare de proces cu repartizarea rolurilor/crearea grupurilor</p>
<p>Tema 11. Procedura aplicării măsurilor de constrângere cu caracter medical.</p>		
<p style="text-align: center;"><i>Ore curs</i></p> <p><i>a) Repere de conținut:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ● Urmărirea penală. - Obiectul probațiunii. - Rolul procurorului în asigurarea legalității internării persoanei în instituția psihiatrică. - Participarea obligatorie a unor subiecți. - Disjungerii cauzei penale cu făptuitori irresponsabili. - Terminarea urmăririi penale și soluțiile dispuse de către procuror la această etapă. ● Procedura aplicării de către instanța de judecată a măsurilor de constrângere cu caracter medical. - Măsuri preparatorii pentru ședința de judecată. - Judecarea și soluționarea cauzei. 	<p>Prelegerea cu suport vizual.Power Point, laptop,videoproiector.</p>	<p style="text-align: center;"><i>Ore curs</i></p> <p>Brainstorming. Lectura surselor din Lista bibliografică.</p>

<ul style="list-style-type: none"> - Sentința de aplicare a unor măsuri de constrângere cu caracter medical. - Verificarea necesității de a aplica în continuare măsurile de constrângere cu caracter medical. ● Tratamentul forțat al persoanelor care suferă de alcoolism cronic sau narcomanie . <p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <p><i>b) În cadrul orelor practice audienței necesită:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Să definească obiectul probațiunii. - Să determine garanțiile procesual penale suplimentare în cauzele penale cu făptuitori în stare de iresponsabilitate. - Să estimeze rolul procurorului în asigurarea legalității internării persoanei în instituția psihiatrică. - Să stabilească condițiile și procedura disjungerii cauzei penale cu făptuitori iresponsabili. - Să relateze despre terminarea urmăririi penale și soluțiile dispuse de către procuror la această etapă - Să proiecteze soluțiile procurorului la etapa terminării urmăririi penale. - Să descrie măsurile preparatorii pentru ședința de judecată. - Să determine particularitățile judecării cauzelor penale cu făptuitori iresponsabili. - Să determine structura și conținutul sentinței de aplicare a unor măsuri de constrângere cu caracter medical. - Să proiecteze sentințe de aplicare a unor măsuri de constrângere cu caracter medical. - Să argumenteze verificarea necesității de a aplica în continuare măsurile de constrângere cu caracter medical și urmările posibile. - Să relateze despre condițiile și procedura aplicării tratamentului forțat de alcoolism cronic sau narcomanie. 	<p>Seminare. Evaluarea actelor normative. Dezbateri. Studiu de caz. Lucrul în grup cu folosirea tehnicii informaționale. Tablă flipchart.</p>	<p><i>Ore practice</i> Pregătirea temei pentru activitate practică. Analiza practicii judiciare. Soluționarea spețelor.</p> <p>Întocmirea proiectelor de acte procesuale.</p>
<p>Tema 12. Procedura privind acordul de recunoaștere a vinovăției. Judecarea cauzelor penale pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală (art. 364¹ CPP). Procese simulate.</p>		
<p style="text-align: center;"><i>Ore curs</i></p> <p><i>a) Repere de conținut:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ● Procedura încheierii acordului de recunoaștere a vinovăției. - Condițiile de inițiere și încheiere a acordului de recunoaștere a vinovăției. Participanții. - Rolul procurorului. - Participarea apărătorului. ● Examinarea de către instanța de judecată a acordului de recunoaștere a vinovăției. - Examinarea respectării condițiilor legale stabilite față de acord. - Soluția instanței la examinarea acordului de 	<p>Prelegerea cu suport vizual. Power Point, laptop, videoproiector.</p>	<p><i>Ore curs</i> Brainstorming. Lectura surselor din Lista bibliografică.</p>

<p>recunoaștere a vinovăției.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Particularitățile dezbaterilor judiciare. - Adoptarea sentinței. <p>● Particularitățile judecării cauzelor penale pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală (art. 364¹ CPP).</p> <p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <p><i>b) În cadrul orelor practice audienței necesită:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Să determine procedura încheierii acordului de recunoaștere a vinovăției - Să stabilească rolul procurorului și al apărătorului în asigurarea respectării condițiilor de încheiere a acordului de recunoaștere a vinovăției. - Să proiecteze acord de recunoaștere a vinovăției. - Să argumenteze rolul instanței de judecată la aplicarea procedurii privind acordul de recunoaștere a vinovăției. - Să formuleze soluțiile instanței la examinarea acordului de recunoaștere a vinovăției. - Să relateze despre particularitățile dezbaterile judiciare. - Să determine structura și conținutul sentinței în cazul acordului de recunoaștere a vinovăției. - Să proiecteze sentință în cazul acordului de recunoaștere a vinovăției. - Să identifice particularitățile judecării cauzelor penale pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală (art. 364¹ CPP). 	<p>Seminare. Studiu al practicii judiciare în cauzele cu încheierea acordului de recunoaștere a vinovăției. Jocuri pe roluri. Tablă flipchart</p>	<p><i>Ore practice</i> Lucrul în grup cu folosirea tehn.informaționale. Soluționarea spețelor. Întocmirea proiectelor de acte procesuale.</p>
<p>Simularea procesului penal privind judecată în aplicarea procedurii privind acordul de recunoaștere a vinovăției.</p>	<p>Studiu de caz pentru simulare Lucru în grup Proiector/laptop Flipchart</p>	<p>Scenariu simulare de proces cu repartizarea rolurilor/crearea grupurilor</p>
<p>Simularea procesului penal privind judecarea cauzelor penale pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală (art. 364¹ CPP).</p>	<p>Studiu de caz pentru simulare Lucru în grup Proiector/laptop Flipchart</p>	<p>Scenariu simulare de proces cu repartizarea rolurilor/crearea grupurilor</p>
<p>Tema 13. Particularitățile urmăririi penale și examinării unor categorii de cauze penale (privind infracțiunile flagrante, privind infracțiunile săvârșite de persoane juridice și procedura suspendării condiționate a urmăririi penale).</p>		
<p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <p><i>a) Repere de conținut:</i></p> <p>● Procedura de urmărire penală și judecare a infracțiunilor flagrante</p> <ul style="list-style-type: none"> - Cazurile și condițiile de aplicare a procedurii speciale de urmărire a unor infracțiuni flagrante. - Particularitățile începerii urmăririi penale și 	<p>Seminare. Analiza practicii judiciare. Dezbateri. Studiu de caz Tablă flipchart</p>	<p><i>Ore practice</i> Pregătirea temei pentru activitate practică. Soluționarea spețelor. Examinarea</p>

<p>constatării infracțiunii flagrante.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Particularitățile punerii sub învinuire și terminare a urmăririi penale. - Punerea pe rol, judecarea cauzei și căile de atac privind infracțiunile flagrante. <p>● Procedura de urmărire penală și judecare a cauzelor privind infracțiunile săvârșite de persoane juridice.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Particularitățile urmăririi penale și judecării cauzei privind infracțiunea săvârșită de persoana juridică. - Competența teritorială și controlul judiciar asupra persoanei juridice. <p>● Condițiile și procedura suspendării condiționate a urmăririi penale.</p> <p><i>b) În cadrul orelor practice audienței necesită:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Să definească infracțiunea flagrantă. - Să determine cazurile și condițiile de aplicare a procedurii speciale de urmărire a unor infracțiuni flagrante. - Să argumenteze particularitățile începerii urmăririi penale și constatării infracțiunii flagrante. - Să determine particularitățile punerii sub învinuire și terminare a urmăririi penale. - Să proiecteze soluțiile procurorului dispuse în cauzele penale privind infracțiunile flagrante. - Să definească procedura privind infracțiunile săvârșite de persoane juridice. - Să identifice particularitățile urmăririi penale și judecării cauzei privind infracțiunea săvârșită de persoana juridică. - Să relateze despre competența teritorială și controlul judiciar asupra persoanei juridice. - Să argumenteze condițiile și procedura suspendării condiționate a urmăririi penale. - Să argumenteze soluțiile după expirarea termenului de suspendare condiționată a urmăririi penale. 		<p>dosarelor. Întocmirea proiectelor de acte procesuale</p>
<p>Tema 14. Rezolvarea cauzelor penale pe cale amiabilă (medierea)</p>		
<p style="text-align: center;"><i>Ore curs</i></p> <p><i>a) Repere de conținut:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ● Scopul și obiectivele medierii. Analiza cadrului legislativ național și european cu referire la mediere. ● Rolul medierii în activitatea judecătorului și procurorului. Specificul instituției medierii în procesul penal. Identificarea cauzelor penale în procesul cărora poate fi inițiată procedura medierii. ● Inițierea medierii în cadrul procesului penal. ● Analizarea procedurii de punere la dispoziție mediatorului a materialelor cauzei penale; ● Perfectarea, prezentarea și efectul acordului de 	<p>Prelegerea cu suport vizual. Power Point, laptop, videoproiector.</p>	<p style="text-align: center;"><i>Ore curs</i></p> <p>Brainstorming. Lectura surselor din Lista bibliografică.</p>

<p>împăcare.</p> <p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <p><i>b) În cadrul orelor practice audienții necesită:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Să delimiteze esența și particularitățile medierii penale; • Să identifice cauzele penale în procesul cărora poate fi inițiată procedura medierii. • Să specifice rolul procurorului, organului de urmărire penală și al instanței de judecată la inițierea medierii în cadrul procesului penal. • Să identifice/analizeze procedura de punere la dispoziție mediatorului a materialelor urmăririi penale; • Să definească procedura de perfectarea, prezentarea și efectul acordului de împăcare. 	<p>Explicația Brainstorming Conversația Însărcinări practice. Modelări de situații Lucrul în grupuri mici Flipchart / tablă și cretă</p>	<p><i>Ore practice</i></p> <p>Lucrul cu suportul de curs și alte surse adiționale. Elaborarea ordonanței și încheierii privind punerea la dispoziția mediatorului a materialelor cauzei penale. Elaborarea acordului de împăcare.</p>
---	--	---

VII. EVALUAREA

A. Evaluarea continuă se va realiza prin:

- Participarea audienților în cadrul orelor practice;
- Realizarea activităților individuale, în perechi și de grup;
- Redactarea actelor procedurale, elaborate de procurori și judecători în funcție, în planul verificării corespunderii acestora cu legea procesual-penală;
- Elaborarea de rapoarte și referate asupra unui subiect propus pentru cercetare în calitate de lucru individual.

B. Evaluarea finală va consta într-un examen realizat în formă scrisă la finele semestrului, având ca finalitate prezentarea răspunsurilor la subiectele teoretice precăutate la orele de curs și la orele practice, precum și soluționarea cazurilor practice.

VIII. BIBLIOGRAFIE

Acte normative:

1. Constituția Republicii Moldova, 29 iulie 1994.
2. Codul de procedură penală al Republicii Moldova, din 14 martie 2003.
3. Legea cu privire la Procuratură, nr.118-XV din 14 martie 2008.
4. Legea Republicii Moldova privind organizarea judecătorească, nr.514-XIII din 06.07.1995.
5. Legea Republicii Moldova cu privire la statutul judecătorului, nr.544-XIII din 20.07.1995.
6. Legea Republicii Moldova cu privire la Curtea Supremă de Justiție, nr.789-XIII din 26.03.1996.
7. Legea Republicii Moldova cu privire la sistemul instanțelor judecătorești militare, nr.836-XIII din 17.05.1996.
8. Legea Republicii Moldova cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii, nr.947-XIII din 19.07.1996.
10. Legea Republicii Moldova cu privire la avocatură, nr.1260-XV din 19.07.2002.
11. Legea Republicii Moldova cu privire la activitatea specială de investigații, nr.59 din 29.03.2012.
12. Legea Republicii Moldova cu privire la protecția martorilor și altor participanți la procesul penal, nr.105 din 16.05.2008.
13. Legea Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilegale ale organelor de cercetare penală, anchetare preliminară, procuraturii și instanțelor de judecată, nr.1545-XIII din 25.02.1998.
9. Legea cu privire la Centrul Național Anticorupției din 06.06.2012.

10. Legea cu privire la asistența juridică internațională în materie penală din 1 decembrie 2006.
11. Legea cu privire la mediere nr.137 din 03.07.2015 (Monitorul Oficial nr.224-233/445 din 21.08.2015).
12. Lege privind sănătatea mentală nr.1402 din 16.12.1997(Monitorul Oficial nr.44-46/310 din 21.05.1998).

Legislație internațională:

1. Declarația Universală a Drepturilor Omului (10.12.1948).
2. Convenția Europeană pentru apărarea drepturilor și a libertăților fundamentale ale omului (4.11.1950).
3. Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice (1966).
4. Convenția Europeană împotriva torturilor și a altor forme de comportament și pedepse antiumane, crude sau care înjosesc demnitatea omului (1984).
5. Principiile generale privitor la independența organelor judecătorești (1985).
6. Cumulul de principii pentru apărarea tuturor persoanelor reținute sau arestate în orice formă ar fi fost aceasta efectuată (1988).
7. Declarația principiilor generale ale justiției pentru victimele infracțiunilor și abuzurilor de putere (1985).
8. Regulile standardelor minimale al ONU privitor la efectuarea justiției în privința infractorilor minori (1985).
9. Convenția despre drepturile copilului (1989).
10. Cumulul de principii pentru apărarea tuturor persoanelor reținute sau arestate în orice formă ar fi fost aceasta efectuată (1988).
11. Convenția europeană despre colaborarea reciprocă privind asistența juridică internațională în materie penală și protocolul ei (1959).
12. Convenția europeană despre valabilitatea internațională a sentințelor pe cauzele penale (1970).
13. Convenția țărilor CSI privind asistența juridică și raporturile de drept în procesele civile, familiale și penale (22.01.1993).
14. Tratatul între Republica Moldova și Federația Rusă cu privire la asistența juridică și raporturile juridice în materie civilă, familială și penală (25.02.1993).
15. Tratatul între Republica Moldova și Ucraina cu privire la asistența juridică și relațiile juridice în materie civilă și penală (13.12.1993).

Practică judiciară:

1. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova *cu privire la practica asigurării controlului judecătoresc de către judecătorul de instrucție în procesul urmăririi penale* nr.7 din 04.07.2005.
2. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova *cu privire la respectarea legislației în cazurile despre aplicarea, schimbarea, prelungirea și revocarea măsurilor de constrângere cu caracter medical* nr.23 din 12.12.2005.
3. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova *cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel* nr.22 din 12.12.2005.
4. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova *privind sentința judecătorească* nr.5 din 19.06.2006.
5. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova *cu privire la practica aplicării unor prevederi ce reglementează punerea în executare a hotărârilor judecătorești cu caracter penal* nr.6 din 14.11.2008.
6. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova *privind introducerea unor modificări și completări în hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție* nr.22 din

- 12.12.2005 "Cu privire la practica examinării cauzelor penale în ordine de apel" nr.4 din 30.03.2009.
7. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova *cu privire la judecarea recursului ordinar în cauza penală nr.9 din 30.10.2009.*
  8. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova *cu privire la unele chestiuni ce țin de aplicarea de către instanțele judecătorești a prevederilor articolului 3 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale nr.8 din 30.10.2009.*
  9. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova *pentru modificarea și completarea Hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție nr.22 din 12.12.2005 „Cu privire la practica examinării cauzelor penale în ordine de apel” nr.10 din 24.12.2010.*
  10. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție *cu privire la practica judiciară în cauzele penale privind minorii, nr.39 din 22.11.2004.*
  11. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție *cu privire la respectarea legislației în cazurile despre aplicarea, schimbarea, prelungirea și revocarea măsurilor de constrângere cu caracter medical nr.23 din 12.12.2005.*
  12. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova *privind judecarea cauzelor penale în procedura acordului de recunoaștere a vinovăției nr.6 din 24.12.2010.*
  13. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova pentru ajustarea Hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție nr.7 din 04.07.2005 “*cu privire la practica asigurării controlului judecătoresc de către judecătorul de instrucție în procesul urmăririi penale*” la jurisprudența Curții Europene pentru Drepturile Omului, Nr. 12 din 24 decembrie 2010.
  14. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova *cu privire la practica aplicării legislației pentru asigurarea dreptului la apărare al bănuțitului, învinutului, inculpatului și condamnatului în procedură penală nr.11 din 24.12.2010.*
  15. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova *cu privire la practica judiciară de aplicare a legislației ce reglementează extrădarea nr.3 din 28.05.2012.*
  16. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova *cu privire la aplicarea prevederilor art. 364¹ CPP de către instanțele judecătorești nr. 13 din 16.12.2013.*
  17. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova *despre aplicarea de către instanțele judecătorești a unor prevederi ale legislației de procedură penală privind arestarea preventivă și arestarea la domiciliu nr. 1 din 15.04.2013.*
  18. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție *cu privire la unele chestiuni ce vizează individualizarea pedepsei penale nr.8 din 11.11.2013.*
  19. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova *cu privire la examinarea litigiilor privind repararea prejudiciului moral și material cauzat persoanelor deținute prin violarea art. 3, 5, 8 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale nr.8 din 24.12.2012.*
  20. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova *cu privire la unele chestiuni ce vizează participarea procurorului la judecarea cauzei penale nr.12 din 24.12.2012.*
  21. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova *cu privire la aplicarea de către instanțele judecătorești a unor prevederi ale Convenției Europene pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale nr.3 din 09.06.2014*
  22. Recomandările Curții Supreme de Justiție:
    - nr. 1 *privind prezentarea și administrarea înscrisurilor*
    - nr. 27 *privind soluționarea cauzelor penale expediate în instanțele de judecată de către Ministrul Justiției al Republicii Moldova prin acceptarea transferului procedurii penale*
    - nr. 37 *cu privire la pronunțarea hotărârilor judecătorești în procesul penal*
    - nr. 38 *cu privire la acțiunile procesuale care pot fi efectuate din momentul sesizării sau autosesizării organului competent pînă la declanșarea urmăririi penale*

- nr. 39 cu privire la procedura încasării cheltuielilor judiciare, la soluționarea acțiunii civile, în procesul penal
  - nr. 53 cu privire la procedura de examinare a apelului conform modificărilor și completărilor din Codul de procedură penală, introduse prin Legea nr.66 din 05.04.2012, MO 155-159/27.07.2012, în vigoare 27.10.2012
  - nr. 56 cu privire la aplicarea art. 109 CP și 276 CPP în cazurile împăcării părților
  - nr. 62 cu privire la înțelesul sintagmei „dacă nu se agravează situația condamnatului” ce se conține art. 435 alin.(1) pct.2) lit. c) CPP.
23. Jurisprudența Curții Supreme de Justiție în materie penală (2008-2010) Culegere, Chișinău, 2012
24. Jurisprudența relevantă CEDO
25. Directivele Consiliului European, Liniile directorii ale Comisiei pentru Eficacitatea Justiției a CE și Liniile directorii al Comitetului de Miniștri a CE cu referire la mediere:
- *Recomandarea nr.R(86) 12 a Comitetului Miniștrilor din Statele Membre cu privire la măsurile de prevenire și reducere a volumului de lucrări în instanțe, adoptată de Comitetul Miniștrilor la 16 septembrie 1986, la cea de a 399-a întrunire a adjuncților de miniștri;*
  - *Recomandarea nr.(99) 19 a Comitetului Miniștrilor către Statele Membre privind medierea în materie penală, adoptată de Comitetul Miniștrilor în 15 septembrie 1999, la a 679-reuniune a delegațiilor miniștrilor;*
  - *Liniile directorii referitoare la ameliorarea punerii în aplicare a recomandării cu privire la modurile alternative de reglementare a litigiilor între autoritățile administrative și persoanele private, emise de Comisia Europeană pentru Eficacitatea Justiției (CEPEJ) la 07.12.2007 în Strasbourg;*
  - *Liniile directorii referitoare la ameliorarea punerii în aplicare a recomandărilor existente cu privire la medierea în materie penală emise de Comisia Europeană pentru Eficacitatea Justiției (CEPEJ) la 07.12.2007 în Strasbourg.*

Hotărâri ale Curții Constituționale a Republicii Moldova:

Hotărârea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate a prevederilor alin.(6) art.63 din Codul de procedură penală, nr. 26 din 23.11.2010.

Manuale și monografii:

1. Modele de acte procedurale în procesul penal . Chișinău, 2014.
2. Manualul judecătorului pentru cauze penale, Chișinău 2013.
3. I. Dolea, Dm. Roman, I. Sedlețchi, T. Vizdoagă, V. Rotaru, A. Cerbu, S. Ursul, Drept procesual penal, Cartea Juridică, 2009.
4. I. Dolea, Dm. Roman, T. Vizdoagă, V. Rotaru, A. Cerbu, S. Ursu, R. Botezatu, V. Șterbeț, E. Erjiu. Codul de procedură penală. Comentariu, Cartier juridic. 2005.
5. Volonciu N., Tratat de procedură penală, Vol. I, București, 1997.
6. Volonciu N., Tratat de procedură penală, Vol. II, București, 1997.
7. Roman D., Vizdoagă T.,ș.a. , *Drept procesual penal,Suport de curs* - Chișinău, 2008
8. Roman D.,Rotaru V.,ș.a.Studiu analitic privind investigarea și judecarea cauzelor de trafic de persoane și a infracțiunilor conexe,Chișinău 2013.
9. M.Poalelungi,I.Dolea,T.Vizdoagă,D.Roman,ș.a,Manualul judecătorului pentru cauze penale,Chișinău 2013
10. Berger V., Jurisprudența CEDO, IRDO, București, 1998.
11. Crișu Anastasiu, Drept procesual penal / *Proceduri speciale*, București, Tipo-Aktis S.A. 2004.
12. Mole Nuala, Harby Catarina, Dreptul la un proces echitabil. Ghid privind punerea în aplicare a articolului 6 al Convenției europene pentru Drepturile Omului, Chișinău, 2003.